

FIȘA MĂSURII

Protejarea patrimoniului natural - M4/4A

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII
- SERVICII

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL:

Conform analizei SWOT, teritoriul abundă în pășuni naturale de înaltă calitate (HNV) cu o biodiversitate de excepție, care îmbinate cu slaba conștiințiozitate față de mediu și valorile pe care acestea o reprezintă, a analizei teritoriului care evidențiază că 92% din UAT-uri au situri Natura 2000 sau HNV. În cadrul acestei măsuri, se acordă sprijin financiar pentru formele de cooperare realizate între actorii implicați în întreținerea, refacerea și modernizarea peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare.

Acțiunile întreprinse în cadrul măsurii se realizează pe două nivele:

- Asociații care întreprind acțiuni de sensibilizare ecologică și reprezintă o platformă de discuții și armonizarea intervențiilor în consens cu proprietarii terenurilor/fermierii.
- Asociațiile de întreținere, refacere și modernizare a peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare acționează ca mediatori și consultanți atât pe teritoriile private cât și cele ale comunităților, elaborează planuri de măsuri în vederea îmbunătățirii valorii ecologice a peisajului natural și facilitează obținerea de finanțări din fondurile europene și coordonează implementarea lor.

Analiza SWOT evidențiază existența asociațiilor, entităților cu domenii de activitate de protecția mediului înconjurător și organizațiilor care administrează/gestionează ariile naturale protejate Natura 2000. Privind realizarea obiectivelor de protejare, gestionare al peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare, impactul activității acestor organizații rămâne însă punctuală. Majoritatea proprietarilor terenurilor agricole și forestiere sunt persoanele vârstnice, care nu au capacitate suficientă, nici cunoștințe adecvate pentru gestionarea corespunzătoare a acestor terenuri. De exemplu: reabilitarea/reconstrucția gardurilor de lemn la hotarele terenurilor; protejarea arborilor remarcabili în peisaj; modalități de gestionare a pășunilor aproape împădurite; intervenții necesare pentru protecția peisajului rural.

Aceste inițiative prevăd acțiuni mai integrate, complexe. Pentru îndeplinirea gestionării peisajului este inevitabilă existența unui parteneriat care este alcătuit din:

- organizații cu domeniul de activitate de întreținere, refacere și modernizare a peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare;
- fermieri;
- autorități (de ex. autorități publice locale, instituții, policy-makers, etc.).

Obiectivele acestor organizații ar manifesta în:

- Prezervarea peisajului natural rural;
- Încurajarea managementului realizat împreună cu fermierii și oferirea unui venit alternativ prin intermediul schemelor de agro-mediu;
- Sprijinirea dezvoltării rurale și a produselor.

Obiectivul de dezvoltare rurală contribuie la asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice și la obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiei și a comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, conform art. 4 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 prin sprijinirea activităților organizațiilor societății civile.

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- întreținere, refacere și modernizare a peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare;
- sensibilizare ecologică și/sau arhitecturală (peisagistică);
- elaborarea, întocmirea studiilor și/sau planurilor de acțiune;
- întocmirea materialelor de informare și realizarea acțiunilor de conștientizare;
- investiții realizate cu caracter pilot: observatoare de animale sălbatice, păsări, drumuri tematice (ghidate), etc.

Măsura contribuie la prioritatea P4 refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură și la prioritatea secundară **P6** promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale și, prevăzute la art. 5 din Reg. UE nr. 1305/2013.

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, alin. 1, punctul f. studii și investiții asociate cu întreținerea, refacerea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor, al peisajelor rurale și al siturilor de înaltă valoare naturală, inclusiv cu aspectele socio-economice conexe, precum și acțiuni de sensibilizare ecologică din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 4A Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene, prevăzută la art. 5, Reg. UE nr. 1305/2013.

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. 1305/2013:

- **Inovare:**

Sprijinirea întreținerii, refacerii și modernizării patrimoniului natural al satelor, al peisajelor rurale și al siturilor de înaltă valoare naturală realizată prin includerea organismelor de specialitate, a fermierilor, proprietarilor de terenuri agricole și autorităților este o abordare integrată în acest domeniu, astfel de exemple, inițiative neexistând în teritoriul nostru, nici în regiune. Prin asigurarea vizitabilității proiectele vor contribui la realizarea caracterului inovativ de diseminare și conștientizare a valorilor naturale.

- **Protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice:**

Sprijinirea întreținerii, refacerii și modernizării patrimoniului natural al satelor, al peisajelor rurale și al siturilor de înaltă valoare naturală, sensibilizarea ecologică a proprietarilor de terenuri contribuie la dezvoltarea sustenabilă a teritoriului și la practicarea de o activitate agricolă sustenabilă.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:

Măsura este complementară cu măsura M1/1A Înființarea prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu, prin care va fi sprijinită înființarea formelor de cooperare cu implicarea diferitelor actori locali cu scopul întreținerii, refacerii și modernizării peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare.

Măsura este complementară deasemeni cu M2/2B Sprijinirea tinerilor fermieri.

Măsura este complementară și cu măsura M10/6B Ocrotirea moștenirii rurale, care oferă sprijin pentru protejarea, întreținerea, reabilitarea obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local. Beneficiarii indirecti al celor două măsuri sunt locuitorii satelor și agenții economici din teritoriu.

Sinerгия cu alte măsuri din SDL: Nu este cazul

2. Valoarea adăugată a măsurii

- Sprijinirea rețelelor cu scopul întreținerii, refacerii și modernizării a peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare;
- Abordarea complexă a gestionării peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare;
- Sensibilizarea ecologică și/sau arhitecturală (peisagistică) a fermierilor, proprietarilor de terenuri;
- Sprijinirea investițiilor realizate cu caracter pilot.

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație UE

Regulamentul nr. 1305/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1303/2013 cu modificările și completările ulterioare;

Regulamentul nr. 1407/2013 cu modificările și completările ulterioare.

Legislație Națională

Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale - republicată, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;

Legea 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997.

4. Beneficiari direcți/indirecti (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

Entități publice

- autorități publice locale și asociațiile acestora (ADI-uri);

Entități private:

- ONG-uri definite conform legislației în vigoare cu domeniul de activitate de protejarea mediului, peisajului rural și al siturilor de înaltă valoare naturală;
- Administratori, gestionari al siturilor Natura 2000;
- Composesorate.

Beneficiari indirecti (grup țintă):

- proprietari de terenuri agricole și de pădure cu valoarea înaltă;
- populația locală.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv de solicitant.
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art.45(4) și art.63 ale Reg.(UE) nr. 1305/2013, în cazul proiectelor de investiții.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

În cadrul măsurii, sprijinul va fi acordat investițiilor corporale și necorporale pentru:

- Investiții aferente realizării de studii cu privire la zonă în cauză și de studii de fezabilitate, precum și costurile aferente elaborării unui plan de afaceri;
- Activități de promovare;
- Funcționarea cooperării, inclusiv salariul coordonatorului;
- Realizare materiale informative și promoționale;
- construcția sau renovarea de bunuri imobile și achiziționarea de mașini și echipamente noi,
- onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studiile de fezabilitate, în limita a 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd și construcții - montaj, și în limita a 5% pentru proiectele care prevăd simpla achiziție.

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul trebuie să prezinte un Acord de parteneriat cu minim doi parteneri sau un Act constitutiv al formei asociative cu minim trei parteneri, în care se specifică rolul fiecărui partener în proiect și care are o durată cel puțin egală cu perioada de desfășurare a proiectului;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al acesteia;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată.

8. Criterii de selecție

- Numărul de parteneri implicați;
- Numărul de locuri de muncă create;
- Numărul de beneficiari finali vizați în grupul țintă;
- Asigurarea vizibilității investiției;
- Proiecte de construcții, renovare se echipează cu soluții de energie regenerabilă.

Criteriile de selecție vor fi detaliate suplimentar în Ghidul Solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Valoarea maximă a unui proiect este de 60.000 euro/proiect.

În cazul în care proiectul implementat nu face parte dintr-o categorie care intră sub incidența unei măsuri din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, intensitatea sprijinului va fi stabilită astfel:

- pentru operațiunile generatoare de venit: până la 90%;
- pentru operațiunile generatoare de venit cu utilitate publică - până la 100%;
- pentru operațiunile negeneratoare de venit: până la 100%.

Costurile de funcționare a rețelei nu pot depăși 25% din suma totală eligibilă a proiectului.

În cazul în care a fost înființată o cooperare pe baza măsuri M1/1A Înființare prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu și parteneriatul are un plan de afaceri, studiu de fezabilitate, studiu de caz viabil, dar implementarea acestuia se va realiza din alte fonduri, proiectul va acoperi doar costurile de funcționare.

În cazul în care proiectul implementat face parte dintr-o categorie care intră sub incidența unei alte măsuri din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, se aplică suma sau rata maximă relevantă a sprijinului.

Sprijinul public nerambursabil pentru proiectele care intră sub incidența regulii de minimis conform Regulamentului UE nr. 1407/2013, ajutoarele de minimis pe perioadă de 3 ani fiscali de către un beneficiar nu va depăși plafonul maxim al ajutorului public de 200.000 Euro/beneficiar.

10. Indicatori de monitorizare

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare	Valoare țintă (2023)
4A	Suprafața totală agricolă (ha) Suprafața totală forestieră (ha)	14 9
specific	Cheltuieli publice totale (Euro)	60.150
specific	Număr de beneficiari sprijiniți	1